

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มพัฒนาคนที่มีต่อความวิตกกังวลทางสังคมและความสุขในเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มพัฒนาคน และตัวแปรตาม ได้แก่ ความวิตกกังวลทางสังคม และความสุข

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ที่มีอายุตั้งแต่ 11 - 17 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความวิตกกังวลทางสังคม และแบบวัดความสุข ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมของกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน

วิธีการดำเนินการวิจัย คือ ทำการแบ่งเด็กที่มีความสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยจำนวน 60 คน โดยการสุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน โดยเด็กทั้งสองกลุ่มได้ทำแบบวัดความวิตกกังวลทางสังคม และแบบวัดความสุขก่อนการทดลองสำหรับกลุ่มทดลองให้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน ซึ่งใช้เวลาดำเนินการ 18 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 วัน และสำหรับกลุ่มควบคุมให้ดำเนินชีวิตตามปกติ ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการกลุ่มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงนำทั้งสองกลุ่มมาทำแบบวัดความวิตกกังวลทางสังคม และแบบวัดความสุขอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์เพื่อสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยายในการแจกแจงความถี่ร้อยละทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมและความสุขก่อนการทดลอง และหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง โดยใช้การทดสอบ t-test แบบ Dependent Sample และเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมและความสุขภายหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

สรุปผลการวิจัย

เมื่อตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนที่ได้จากแบบวัดครบทั้งก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 30 คน ส่วนกลุ่มควบคุมพบว่าไม่มาทดสอบภายหลังการทดลองและไม่สามารถติดตามได้ จำนวน 10 คน จึงคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีคะแนนการทดสอบครบทั้งก่อนและหลังการทดลองที่เหลือจำนวน 20 คน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนกับกลุ่มทดลอง ซึ่งจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน ซึ่งหมายความว่าเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีความวิตกกังวลทางสังคมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุข พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน ซึ่งหมายความว่าเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีความสุขเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคม ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมก่อนการทดลอง มีอิทธิพลร่วมกันกับค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อควบคุมอิทธิพลของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมก่อนการทดลอง พบว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุข ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขก่อนการทดลอง มีอิทธิพลร่วมกันกับค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อควบคุมอิทธิพลของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการศึกษาถึงผลของกระบวนการกลุ่มพัฒนาตนต่อความวิตกกังวลทางสังคม และความสุขในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน โดยที่กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน ซึ่งใช้เวลาดำเนินการเป็นเวลา 2 วัน รวมเวลาทำกิจกรรมต่างๆ รวม 18 ชั่วโมง และสำหรับกลุ่มควบคุมให้ดำเนินชีวิตตามปกติไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็นส่วนๆ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ภายหลังจากร่วมกระบวนการกลุ่ม เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์จะมีระดับความวิตกกังวลทางสังคมต่ำกว่า และมีระดับความสุขสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม

ผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมและค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุข ก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน พบว่า เด็กที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีความวิตกกังวลทางสังคมลดลง ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุข พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม มีความสุขเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน มีผลทำให้เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ มีระดับความวิตกกังวลทางสังคมต่ำลง และมีระดับความสุขสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดถึงเรื่องราว ความรู้สึก และสามารถระบายความไม่สบายใจที่มีอยู่ให้สมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มได้รับรู้ ซึ่งเป็นการปลดปล่อยความกังวลออกจากใจ รวมถึงได้รับกำลังใจ และการแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตของเพื่อนสมาชิก

ได้พบว่าตนเองไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือต่างไปจากคนอื่นอย่างที่เคียด เนื่องจากยังมีคนอื่นอีกที่มีปัญหา ทำให้สามารถยอมรับตนเองได้อย่างแท้จริง (Gladding, 2000) ซึ่งจะส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งภายในจิตใจของตนได้ สมาชิกในกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ และมีความมั่นใจในตนเองที่อาจเป็นแรงผลักดันในการดำเนินชีวิตต่อไป (รัตนาวดี ขอนตะวันและคณะ, 2545) โดยที่ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น ยอมรับสมาชิกแต่ละคนอย่างไม่มีเงื่อนไข ทั้งยังรับฟังความรู้สึกและความคิด เห็นของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าอย่างน้อยมีผู้นำกลุ่มที่เชื่อถือ ไว้วางใจ และใส่ใจฟังสิ่งที่พวกเขาพูด (Rogers, 1980) และเกิดความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนสมาชิกเช่นเดียวกันกับที่เกิดต่อผู้นำกลุ่ม

ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่ก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความอบอุ่น (ดวงพร หิรัญรัตน์, 2543) เอื้ออำนวยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองไปสู่ความสอดคล้อง ซึ่งเป็นบรรยากาศที่มีพื้นฐานมาจากการให้คุณค่าในตัวมนุษย์ ด้วยการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข มีความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีความจริงใจต่อสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาตนเองไปสู่ความงอกงาม ความสอดคล้องสมดุล เมื่อบุคคลเกิดความสอดคล้อง ความรู้สึกตึงเครียดทางจิตใจก็จะหายไป จะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และเป็นสุขกับชีวิตในขณะนั้นมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะนำศักยภาพที่มีไปใช้พัฒนาชีวิตของตนและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นต่อไป

ในขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการกลุ่มนั้น ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมสำหรับการดำเนินกระบวนการกลุ่มพัฒนาตน ในเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยใช้หลักการของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Approach) ซึ่งยอมรับว่ามนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยให้สมาชิกได้สำรวจค้นหาและเผชิญหน้ากับปัญหาที่รบกวนจิตใจ และหาทางแก้ไขปัญหานั้นให้ออกไปจากใจ เข้าใจตนเอง บรรลุถึงศักยภาพของตน และช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นด้วย (Rogers, 1980) โดยใช้กิจกรรมเป็นตัวช่วยในการดำเนินกระบวนการกลุ่ม และจัดการกับปัญหา ความไม่สบายใจ ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าในระหว่างดำเนินกระบวนการกลุ่มช่วงแรก ๆ สมาชิกในกลุ่มทดลองจะค่อนข้างเงียบ ไม่ค่อยยกมือพูดคุยกับทีมวิจัย ในการตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นทั้งภายในกลุ่มและการนำเสนอหน้าเวที สมาชิกส่วนใหญ่มีอาการประหม่า เินอาย ไม่กล้าสบตา พูดตะกุกตะกัก เสียงค่อนข้างเบา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แสดงอาการขาดความมั่นใจ เมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป กล้าพูดคุยมมากขึ้น น้ำเสียงดังขึ้น ชัดขึ้น ตอบโต้ชัดเจนชัดคำขึ้น เป็นเพราะได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และแสดงออกมากขึ้น ได้ทบทวนเกี่ยวกับตัวเอง รับรู้ว่าคุณค่า รวมถึงการได้ระบายความในใจ อะไรที่ติดค้าง ไม่สบายใจ ออกมาให้กลุ่มได้รับรู้ ได้รับ

กำลังใจ (Argyle, 1987) เป็นการจุดประกายของการหาวิธีรับมือกับปัญหา และได้มองเห็นแนวทางการดำเนินชีวิตในวันข้างหน้าต่อไป

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกิดานันท์ ชำนาญเวช (2536) ซึ่งศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการยอมรับตนเองของเด็กกำพร้าจำนวน 16 คน และพบว่า (1) เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีการยอมรับตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีการยอมรับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเนืองนิตปิยะวงศ์ (2541) ซึ่งได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มที่มีต่อเจตคติทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนน่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเรียนหลังเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มสูงกว่าก่อนทดลอง

นอกจากนี้ เขียวลักษณ์ มั่นประชา (2542) ศึกษาผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความพิการ จำนวนทั้งสิ้น 32 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ระยะเวลา 2 วัน 3 คืน รวมเวลา 20 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มภายหลังเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์แล้วพบว่ามีความพึงพอใจในชีวิตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการนำกระบวนการกลุ่มพัฒนาตนมาดำเนินการในเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ สามารถลดความวิตกกังวลทางสังคมและเสริมสร้างความสุขให้เพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานข้อที่ 2 ภายหลังการร่วมกระบวนการกลุ่ม เด็กที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์จะมีระดับความวิตกกังวลทางสังคมต่ำกว่า และมีระดับความสุขสูงกว่าเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์ที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม

ผลการวิจัยโดยวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมของเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม กับกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขของเด็กที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มกับกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมต่ำกว่าและมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่า กระบวนการกลุ่มพัฒนาตนที่จัดขึ้นในครั้งนี้ สามารถทำให้เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์มีระดับความวิตกกังวลทางสังคมลดต่ำลงและมีระดับความสุขเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการกลุ่มที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเอง การที่ได้อยู่ร่วมกันทำกิจกรรมกับเพื่อนที่วัย

ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีหลายสิ่งหลายอย่างคล้ายคลึงกัน ได้รับความรู้สึกดีที่มีคน รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ มีคนแสดงความเข้าใจ สมาชิกได้เรียนรู้การวางแผนดำเนินชีวิตและการไปสู่เป้าหมายที่หวังไว้ ระบุว่าตัวเองมีค่า มีความหมาย เช่นเดียวกับที่ Rogers (1980) กล่าวว่า ประสบการณ์กลุ่มช่วยให้บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาตนเองในด้านคุณค่าของตนเอง มีความเข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่นเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้บุคคลเชื่อมั่นในความ สามารถของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาวดี ชอนตะวันและคณะ (2545) ซึ่งพบว่าเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มทางจิตวิทยามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดีขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตด้วยความสุขมากขึ้น ในขณะที่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มดำเนินชีวิตตามปกติ อยู่ในสภาพการณ์เดิม ๆ ใช้เวลาทำกิจวัตรประจำวันอย่างเช่นทุกที่ที่เคยทำและปฏิบัติตัวตามแบบแผนที่เคยปฏิบัติมา เมื่อพบเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เข้ามา ก็จะจัดการตามแนวความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้ว ความรู้สึกที่มีหรือสิ่งที่ติดค้างอยู่ภายในจิตใจ ยังคงไม่ได้รับการสะสาง ทำให้กระอัก หรือหลุดพ้นจากสภาวะความไม่สบายใจ ยังคงใช้ชีวิตอยู่ด้วยความรู้สึกเช่นเดิม คือความทุกข์ใจไม่สบายใจ ซึ่งฉวีวรรณ วิพวงษ์ (2526) กล่าวว่า เด็กกำพร้าที่ไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่น จะไม่มีความไว้วางใจคนอื่น ขาดความรับผิดชอบ มีความวิตกกังวล ซึ่งความรู้สึกทางลบเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กกำพร้าไม่มีความสุข จึงทำให้เด็กเหล่านี้มีสภาพจิตใจที่ต่างไปจากเด็กในกลุ่มที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มที่ได้รับการจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในใจ รวมถึงการได้เปิดเผยความรู้สึก ได้กำลังใจจากเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่ม ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากกลุ่ม และได้รับความไว้วางใจยอมรับความเป็นจริงมากขึ้น เติบโตขึ้น เข้าใจชีวิตมากขึ้น เรียนรู้ที่จะอยู่กับสิ่งที่ เป็น และมองโลกในแง่ มุมที่ดีขึ้น (เจียรนัย ทรงชัยกุล, 2524)

จากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มควบคุมพบว่าเด็กจะยังคงมีพฤติกรรมซึ่งแสดงออกถึงความไม่สบายใจและปัญหาในการปรับตัว เช่น ได้พบว่าเด็กจำนวนหนึ่งขาดความร่วมมือและการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ที่เห็นได้ชัดคือการหลีกเลี่ยงไม่เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งผู้วิจัยจัดขึ้นเพื่อเป็นการขอบคุณและทำการประเมินภายหลังการทดลอง ทำให้กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มควบคุมที่มีคะแนนครบทั้งสองครั้งเหลือเพียง 20 คน เท่านั้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มพัฒนาตนด้วยหลักการทางจิตวิทยา สามารถลดความวิตกกังวลทางสังคมและมีความสุขเพิ่มสูงกว่าเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ในกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน รูปแบบกิจกรรมสำหรับกลุ่มอื่น ๆ อาจพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกลุ่มที่ทำ โดยพิจารณาถึงกลุ่มว่าต้องคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ รวมถึงระยะเวลาที่ต้องจัดให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มไม่รู้สึกรู้ว่านานเกินไป และสะดวกที่จะเข้าร่วมได้ โดยไม่กระทบต่อเวลาของการทำกิจกรรมอื่นๆ

2. ผลการวิจัย ทำให้ต้องพิจารณาถึงเด็กในกลุ่มนี้ ว่าควรได้รับการเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มควบคุมในครั้งนี้ที่หลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมหลังการทดลอง แท้จริงแล้วพวกเขามีความรู้สึกและความต้องการมากกว่าที่ได้รับจากคนรอบตัว รวมถึงการดูแล ใส่ใจ ทั้งการเลี้ยงดูและการศึกษา ควรต้องเพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนแนวคิด วิธีการเข้าถึงเด็กในกลุ่มนี้ เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีในการมองโลก และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนทั่วไป

3. ในการดำเนินกระบวนการกลุ่มทางจิตวิทยา ควรพิจารณาจัดกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการให้เด็กได้รับและเรียนรู้ ด้วยการคำนึงถึงองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเอง รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะฉะนั้นอาจมีการดำเนินกระบวนการกลุ่มในลักษณะนี้โดยพิจารณาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างว่าควรได้รับการส่งเสริม หรือพัฒนาในประเด็นที่เห็นว่าเหมาะสมและเป็นประโยชน์ ซึ่งสามารถจัดให้เป็นหลักสูตรเพิ่มเติม โดยอาศัยแนวคิดกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน เป็นพื้นฐานต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำกระบวนการกลุ่มพัฒนาคน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้ใหญ่ กลุ่มนักศึกษา หรือกลุ่มนักเรียนตามสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อศึกษาว่าได้ผลแตกต่างกันเพียงใด สามารถนำไปเปรียบเทียบเพื่อดูว่า มีปัจจัยใดที่ทำให้ได้ผลที่ไม่เหมือนกัน

2. ควรมีการศึกษากระบวนการกลุ่มพัฒนาคน กับการวัดตัวแปรอื่น ๆ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง ความซึมเศร้า ความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นต้นว่าจะเสริมสร้างหรือพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างไร

3. ควรมีการติดตามผลเป็นระยะ ทุก 3 เดือน หลังจากทำการทดลองเสร็จสิ้นไปแล้วว่า ความวิตกกังวลทางสังคม และความสุขในชีวิตประจำวัน มีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด และเมื่อดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ อีก จะมีความวิตกกังวลทางสังคม และความสุข เป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดวางรูปแบบการให้บริการการปรึกษาทางจิตวิทยาที่เหมาะสมต่อไป